

عطر «نارنج‌های خیس» در کافه کتاب‌باز

کافه «کتاب باز»، امروز ۲۰ شهریور از ساعت ۱۸ تا ۲۰ میزبان علاقه‌مندان به داستان‌نویسی است.
رمان «نارنج‌های خیس» نوشته زهرا شعفری، داستان‌نویس مشهوری، بهانه‌این‌گردهمایی را با حضور مهناز رضایی لاجین، نغمه وطن‌دوست، معصومه بابایی و جمعی دیگر از نویسندگان رقم زده است.
رمانی که ماجرای عاشقانه را

در روزهای قرطبنه و شایع‌شدن بیماری کرونا روایت می‌کند. پرستو دختر جوان و تنها، هم‌زمان با سربرآوردن بیماری کرونا، از مشهدراهی خانه روستایی خود در شمال کشور می‌شود و آنجا با مردی به‌نام هاکان آشنا می‌شود. ... «نارنج‌های خیس» سومین کتاب شعفری است که در سال ۱۳۹۹ منتشر شده‌است. او زاده سال ۱۳۴۴ است و قبل از ۱۲ اثر داستانی دیگر به‌نام‌های «فانوس‌های روشن» و «عمارت چوبی» را نیز منتشر کرده‌است.

اسطوره‌ها محتوای فرهنگی جامعه محسوب می‌شوند

مریم جلالی، استاد دانشگاه در رشته ادبیات کودک و نوجوان، در گفت‌وگویی که با ایسنا داشته از اسطوره‌های ملی و لزوم معرفی آن‌ها به کودکان و نوجوانان سخن گفته است. او معتقد است خلق اثری که بتواند نظر کودک را درباره هویت ملی‌اش به خود جذب کند و پیام‌های لازم را به او انتقال دهد و در خوشبینانه‌ترین شکل بر مخاطب تأثیر بگذارد، هدف بسیاری از نویسندگان است. اسطوره‌ها محتوای فرهنگی جامعه محسوب می‌شوند، هر آنچه تمایز فرهنگی ایجاد می‌کند و شناسنامه خاص فرهنگی یک جامعه را می‌سازد. به همین دلیل است که چنین محتوایی می‌تواند بر هویت ملی فرهنگی کودکان به عنوان مخاطب تأثیرگذار باشد. این استاد دانشگاه می‌گوید: «وقتی ما به شکل صحیح برنامه‌ریزی نداشته باشیم طبیعی است که اسطوره‌های غربی جایگزین اسطوره‌های ملی ما بشوند. اسطوره‌ها کدهای ماندگار فرهنگی هستند و نوشتن درباره آن‌ها یکی از شیوه‌های انتقال است. بنابراین شایسته‌است به عنوان میراث ملی و فرهنگی اطلاعات مربوط به اسطوره‌ها به نسل جوان انتقال داده شود.»
مریم جلالی درباره اینکه آیا اسطوره‌ها می‌توانند به نیازهای کودکان امروزی پاسخ دهند، توضیح داد: «در زمینه‌اقتباس از اسطوره‌ها در ادبیات کودک و نوجوان تنها نوشته‌هایی موفق خواهند بود که بر نیازها و خواسته‌های مخاطب کودک و نوجوان استوار باشند. توجه به سه نیاز اصلی کودکان به کمک بازنمایی اسطوره‌ها می‌تواند این امر را محقق کند. این سه شامل «تقویت هویت اجتماعی و فردی»، «ایجاد حس سرگرمی و لذت» و «آموزش غیرمستقیم مهارت‌ها» می‌تواند باشد.»
جلالی درباره جایگاه اسطوره در ادبیات کودک نیز گفت: «با اینکه امروزه شاهد تالیف و اقتباس از داستان‌های اسطوره‌ای در کشورمان هستیم، اما واقعیت این است تعداد معدودی از آن‌ها نیز موفق بوده‌اند.»
شرح کامل صحبت‌های این استاد دانشگاه پیرامون توجه به اسطوره‌های ملی را می‌توانید با اسکن کد در ایسنا بخوانید.

CHATG.P.T) برای حوزه نشر، فرصت یا تهدید؟

همواره از دهه هفتاد این موضوع را مطرح کرده ایم که نشر الکترونیک مکمل نشر کاغذی است. اصل ماجرا محتوایی است که استفاده می‌شود و آن محتوا می‌تواند در قالب فناوری روی صفحه رایانه یا تبلت استفاده شده یا روی کاغذ پیاده شود. به طور طبیعی این دغدغه را سال‌ها داشته‌ایم و نشر از این حوزه عقب افتاد. در جریان کرونا شاهد تحولاتی در زمینه نشر بودیم؛ بسیاری از ناشران در جریان کرونا آسیب دیده بودند اما آن دسته از ناشرانی که از فناوری‌های نوین استفاده کرده بودند، از فرصت پلتفرم‌های کتاب‌خوانی استفاده کردند، بازار خوبی برای خود مهیا و شروع به کار کردند. این‌ها بخشی از صحبت های حسن احمدی، دبیر انجمن ناشران الکترونیک، است که در ایبنا منتشر شده است. او درباره اینکه هوش مصنوعی یک فرصت محسوب می‌شود یا تهدید می‌گوید: «این فناوری یک ابزار است؛ نمی‌توانیم با این ابزارها مخالفت کنیم. در همه کشورها از آن استفاده می‌شود. این ابزار برای کاربر مقاله می‌نویسد، داستان و کتاب تولید می‌کند؛ به عنوان کسانی که در مسیر نشر پیش قدم بوده ایم باید از این فرصت استفاده کنیم و به این سمت برویم. چت‌جی‌پی‌تی یک تهدید نیست بلکه یک فرصت است.» او درباره آینده صنعت نشر با وجود هوش مصنوعی، ادامه داد: «با وجود شرکت‌های دانش‌بنیان که در کشور در این زمینه فعالیت می‌کنند، به نظر چند سال آینده تحولی در حوزه فناوری‌های نوین خواهیم داشت که کاملاً متفاوت از امروز است. نگاه همکاران به حوزه نشر این گونه نخواهد ماند. جامعه نشر باید برای آن زمان برنامه‌ریزی کند تا مسیر توسعه خود را طی کند. در غیر این صورت ضرر کرده‌است.» این یک واقعیت است.»

شرح کامل این صحبت‌ها را با اسکن کد می‌توانید در خبرگزاری ایبنا بخوانید.

فرهنگ و ادبیات

شاه عباس و سفر زیارتی او به مشهد مقدس؛

- انگیزه‌های سیاسی و مذهبی

حوالی سال هزار قمری و در پی تاخت و تازهای ازبک‌ها به مشهد و جنایاتی مانند کشتار اهالی و به اسارت گرفتن زنان و کودکان، شاه‌عباس صفوی راهی زیارت مشهدالرضا^(ع) شد. اما گفته‌شده‌این سفر[که اهداف سیاسی برای آن متصورند] ادای نذر شاه‌بوده‌است و از این‌رو، یک بُعد معنوی هم دارد؛ طی‌طریق شاه‌عباس پای‌پایه، به‌عبارتی، حکمران قدرتمند و مشهور صفوی این‌گونه‌نامش را در شمار مطرح‌ترین زائران پیاده‌امام هشتم شیعیان در تاریخ به‌ثبت می‌رساند.

سفر در سال ۱۰۱۰ هجری قمری انجام شد و توجه به رنج و سختی راه‌پیمایی دورودراز اصفهان تا مشهد، اهمیت کار بزرگ شاه‌عباس را بیشتر نمایان می‌سازد. چارلز[پیتز] ملویل، ایران‌شناس و استاد تاریخ ایران دانشگاه کمبریج، در کتاب «شاه‌عباس و سفر زیارتی او به مشهد مقدس» ضمن پرداختن به این قضیه، رویکردهای سیاسی و فرهنگی و اقتصادی حکومت صفویه در آن روزگار را مدنظر دارد.

در پیشگفتار مترجمان بر کتاب آمده‌است: «اهمیت پژوهش حاضر تنها به سیاست‌های فرهنگی مذهبی شاه‌عباس محدود نمی‌شود، بلکه تبیین‌کننده جایگاه بقعه متبرکه به امام رضا^(ع) و فرهنگ اهل بیت^(ع) در ایران عصر صفویه نیز هست که در ضمن آن به جایگاه حضرت معصومه^(ع) و برخی امام‌زادگان^(ع) دیگر نیز توجه می‌شود.[...] در حوزه جغرافیای تاریخی و به‌ویژه شناخت جاده‌ها، منازل سفر در ایران عصر صفویه نیز دارای اهمیت فراوانی است.

پروفسور ملویل در این پژوهش جزئیاتی را درباره مکان‌یابی برخی مناطق و منازل عرضه می‌کند که برای پژوهشگران جغرافیای تاریخی ایران دارای ارزش فراوانی است.

طرح نقشه و آماری ساختن اطلاعات سفر تاریخی شاه عباس و نمایش آن در جدول‌هایی دقیق از مهم‌ترین دستاوردهای این پژوهش است.» کتاب را انتشارات نگارستان اندیشه با برگردان فارسی یزدان فرخی و قدرت... رضایی در ۱۲۵ صفحه به چاپ رسانده است.

علیرضا حیدری

وقتی از شعر و ادبیات آیینی، به معنای مدح و مرثیه سخن می‌گوییم، بیشتر مفهومی امروزی را مدنظر می‌آوریم؛ یعنی همان چیزی که این روزها به شاخه‌های دیگری مانند شعر رضوی و عاشورایی و مهدوی و ... تقسیم می‌شود. اما حقیقت این است که وقتی به شعر نبوی اشاره می‌کنیم، موضوع اندکی متفاوت به نظر می‌رسد. دست‌کم پیشینهٔ «شعر نبوی» در ادبیات فارسی و عربی - پیش از آنکه اساسا با چنین عنوانی خوانده‌شود- نشان از گنجینه‌ای پربرار می‌دهد و به دلایلی ریشه‌دارتر است. به یاد دارم در گفت‌وگویی که چند سال پیش با استاد مجاهدی (پروانه) داشتم، می‌گفت‌که قدمت شعر نبوی ۵۰ سال از شعر فارسی بیشتر است. کسانی که به شعر و ادبیات آشنایی دارند، می‌دانند شاعران بزرگ و اسم‌ورسم‌دار در ابتدای دیوان و آثار خود بعد از نعت خداوند، نعت پیامبر را در پیشانی شعر خود گنجانده‌اند. این دست از نعت‌ها مجموعه‌ای ارزشمند از شعر نبوی است. چنان‌که سنایی به دنبال نعت خداوند، در نعت پیامبر

شاه عباس و سفر زیارتی او به مشهد مقدس؛

- انگیزه‌های سیاسی و مذهبی

حوالی سال هزار قمری و در پی تاخت و تازهای ازبک‌ها به مشهد و جنایاتی مانند کشتار اهالی و به اسارت گرفتن زنان و کودکان، شاه‌عباس صفوی راهی زیارت مشهدالرضا^(ع) شد. اما گفته‌شده‌این سفر[که اهداف سیاسی برای آن متصورند] ادای نذر شاه‌بوده‌است و از این‌رو، یک بُعد معنوی هم دارد؛ طی‌طریق شاه‌عباس پای‌پایه، به‌عبارتی، حکمران قدرتمند و مشهور صفوی این‌گونه‌نامش را در شمار مطرح‌ترین زائران پیاده‌امام هشتم شیعیان در تاریخ به‌ثبت می‌رساند.

سفر در سال ۱۰۱۰ هجری قمری انجام شد و توجه به رنج و سختی راه‌پیمایی دورودراز اصفهان تا مشهد، اهمیت کار بزرگ شاه‌عباس را بیشتر نمایان می‌سازد. چارلز[پیتز] ملویل، ایران‌شناس و استاد تاریخ ایران دانشگاه کمبریج، در کتاب «شاه‌عباس و سفر زیارتی او به مشهد مقدس» ضمن پرداختن به این قضیه، رویکردهای سیاسی و فرهنگی و اقتصادی حکومت صفویه در آن روزگار را مدنظر دارد.

در پیشگفتار مترجمان بر کتاب آمده‌است: «اهمیت پژوهش حاضر تنها به سیاست‌های فرهنگی مذهبی شاه‌عباس محدود نمی‌شود، بلکه تبیین‌کننده جایگاه بقعه متبرکه به امام رضا^(ع) و فرهنگ اهل بیت^(ع) در ایران عصر صفویه نیز هست که در ضمن آن به جایگاه حضرت معصومه^(ع) و برخی امام‌زادگان^(ع) دیگر نیز توجه می‌شود.[...] در حوزه جغرافیای تاریخی و به‌ویژه شناخت جاده‌ها، منازل سفر در ایران عصر صفویه نیز دارای اهمیت فراوانی است.

پروفسور ملویل در این پژوهش جزئیاتی را درباره مکان‌یابی برخی مناطق و منازل عرضه می‌کند که برای پژوهشگران جغرافیای تاریخی ایران دارای ارزش فراوانی است.

طرح نقشه و آماری ساختن اطلاعات سفر تاریخی شاه عباس و نمایش آن در جدول‌هایی دقیق از مهم‌ترین دستاوردهای این پژوهش است.» کتاب را انتشارات نگارستان اندیشه با برگردان فارسی یزدان فرخی و قدرت... رضایی در ۱۲۵ صفحه به چاپ رسانده است.

طرح نقشه و آماری ساختن اطلاعات سفر تاریخی شاه عباس و نمایش آن در جدول‌هایی دقیق از مهم‌ترین دستاوردهای این پژوهش است.» کتاب را انتشارات نگارستان اندیشه با برگردان فارسی یزدان فرخی و قدرت... رضایی در ۱۲۵ صفحه به چاپ رسانده است.

طرح نقشه و آماری ساختن اطلاعات سفر تاریخی شاه عباس و نمایش آن در جدول‌هایی دقیق از مهم‌ترین دستاوردهای این پژوهش است.» کتاب را انتشارات نگارستان اندیشه با برگردان فارسی یزدان فرخی و قدرت... رضایی در ۱۲۵ صفحه به چاپ رسانده است.

اول از کودکی در خراسان نشو و نما یافته بود و نیز مقدمات فرمان‌روایی‌اش در آنجا فراهم شده بود و در مشهد بر تخت سلطنت نشسته بود، خود را مدیون و مرهون امام هشتم^(ع) می‌دانست و بدان حضرت علاقه خاصی نشان می‌داد و از آغاز سلطنتش که قسمتی از خراسان به تصرف ازبکان درآمده بود و آستانه مقدس توسط آن قوم به تاراج رفته بود، همیشه مصمم بود که در نخستین فرصت، مشهد را از دست ازبکان خارج ساخته، خرابی‌ها و خسارات وارده بر آن را جبران نماید.

صاحب‌عالم‌آرای عباسی می‌نویسد: چون شاه عباس نذر کرده بود که یک بار از دارالسلطنه اصفهان با پای پیاده به زیارت روضه مقدسه برود، در سال ۱۰۱۰ هجری قمری که مصادف با پانزدهمین سال سلطنتش بود به قصد زیارت تربت حضرت رضا^(ع) مسافرتش را به سوی مشهد آغاز نمود. این سفر که به طور حتم با تشریفات و سر و صدای بسیار در زمان خود همراه بود، از نظر تاریخی نیز تأثیر تبلیغاتی فراوانی برای شاه در پی داشت، چه پیاده سفر کردن شاه عباس به مشهد، که نماینده کمال اعتقاد و ارادت او به امام رضا^(ع) است بر توجه و علاقه شیعیان بر زیارت مشهد افزود و همین توجه مایه آبادانی آن شهر و افزایش نفوذ دینی و قدرت سیاسی دربار اصفهان در سرزمین خراسان گردید.

سفر پیاده شاه عباس و همراهانش در روز پنجشنبه ۱۵ شهریور ماه جمادی الاول سال ۱۰۱۰ هجری قمری از کاخ سلطنتی نقش جهان در اصفهان آغاز شد و شاه

سفر پیاده شاه عباس و همراهانش در روز پنجشنبه ۱۵ شهریور ماه جمادی الاول سال ۱۰۱۰ هجری قمری از کاخ سلطنتی نقش جهان در اصفهان آغاز شد و شاه

سراید: «احمد مرسل آن چراغ جهان / رحمت عالم آشکار و نهان / آمد اندر جهان جان هرکس / جان‌ها محمد آمد و پس...» عطار نیز در ابتدای منطق‌الطیر بعد از «فی‌التوحید باری تعالی جل و علا»، در ستایش رسول^(ص) گوید: «خواجۀ دنیا و دین گنج وفا/ صدر و بدر هر دو عالم مصطفی/ آفتاب شرع و دریای یقین/ نور عالم رحمه للعالمین...» یا سعدی در ابتدای بوستانش پس از ستایش خداوند «فی نعت سید المرسلین» گوید: کریم‌السجایا، جمیل‌الشیع/ انبی‌البرایا، شفیع‌الامم/ امام رسل، پیشوای سبیل/ امین خدا، مهبط جبرئیل...»

خاقانی هم با آن زبان مطلطن قصیده‌وار و سخته و سنگین خود در ستایش پیامبر قصاید و ابیاتی دارد و از جمله در قصیده‌ای با اشاره به اینکه موفق نشده است در سالی به حج برود، در حسرت این موضوع می‌گوید: دیباچهٔ سراجۀ کل‌خواجۀ بئیل‌اکز خدمتش / فراد مهتّا برآورم/ سلطان شرع و خادم لالای او بلال/ من سر به پایبوسی لالا برآورم.

این موارد جدا از انبوه اشعار و ابیاتی است که در لایه‌لای دیوان و اشعار این شاعران به تناسب در

اسباب پالایش نفس و حتی کنشی نمادین برای ترویج دوستی اهل بیت^(ع).

اما حتی اگر ارجح بودن پیاده‌رفتن به زیارت اهل بیت^(ع) از جمله زائر پیاده حضرت رضا^(ع) شدن، از روایت‌های شیعی برنیاید، با تأمل در روایت‌ها نمی‌توان احتمال فضیلت این عمل را به‌کل نادیده گرفت - به‌ویژه که انگیزه‌هایی چون بزرگداشت شعایر و ارزش‌های شیعی و تمرین زهد و پارسایی و فروتنی و تجربه سلوکی معنوی

درباره کتاب‌هایی که از زائران پیاده امام رضا^(ع) می‌گویند

راه رنج و رضا

درباره کتاب‌هایی که از زائران پیاده امام رضا^(ع) می‌گویند

درباره کتاب‌هایی که از زائران پیاده امام رضا^(ع) می‌گویند

درباره کتاب‌هایی که از زائران پیاده امام رضا^(ع) می‌گویند

درباره کتاب‌هایی که از زائران پیاده امام رضا^(ع) می‌گویند

درباره کتاب‌هایی که از زائران پیاده امام رضا^(ع) می‌گویند

برخی منابع:

«ترجمه‌یکی از تازه‌ترین آثار، چارلز ملویل، ایران‌شناس شهر انگلیسی منتشر شد: پای‌پیاده از اصفهان تا مشهد». خبرگزاری ایرنا ۱۵ مهر ۱۳۹۸.

«فضیلت زیارت امام رضا^(ع) با پای پیاده از زاویه‌ای خاص روایی». هانی زعفرانی، مجله «آموزه‌های حدیثی»، دوره ۵، شماره ۹، شهریور ۱۴۰۰.

درباره کتاب‌هایی که از زائران پیاده امام رضا^(ع) می‌گویند

زمان چون کودکی در کوچه‌های خواب حیران بود خدا در ازدحام ناخادایان جهالت هم... جهان با نامش از رنگ و صدا سیراب شد آخر محمد^(ص) واپسین پیغمبر خورشید و باران بود شعر در بزرگداشت مقام و جایگاه حضرت رسول اکرم^(ص) کم سروده نشده است. اما به نظر می‌رسد امروزه و با اینکه کنگره‌هایی با موضوع شعر نبوی برگزار شده و مجموعه اشعاری هم به چاپ رسیده است، بااین‌حال، کم‌کاری‌ها و کاستی‌های فراوانی در این زمینه وجود دارد آن‌طور که اسماعیل امینی شاعر مطرح کشور در گفت‌وگویی به آن اشاره کرده است: «باید فروتنانه بپذیریم که مادر عرصهٔ شعر نبوی کم فروشی کرده ایم. چون فرازونشیب‌های زندگی پیامبر مکرم اسلام^(ص) به عنوان پرچمدار توحید و خاتم سلسلهٔ پیامبران الهی، آن‌گونه که شایسته و بایسته است در شعر دینی و آیینی روزگار ما منعکس نشده‌وبه بعثت آن حضرت زمینهٔ رویکردی بیدارگرایانه در شعر شده‌است. نمونهٔ ماندگار آن «بعثت در میلاد، زنده‌یاد قیصر امین‌پور است:

...این مهر و ماه را میرستید

زمین گهوارهٔ کابوس‌های تلخ انسان بود